

VK. 24-12-1993

In het programma *Reporter* van 17 december werd minister Kooijmans meerdere malen gevraagd of hij niet een keer kon weigeren die amorele, loze en cynische verklaringen van de EG met betrekking tot Bosnië te ondertekenen. Zijn antwoord was dat hij het nut van zo'n 'goedkoop protest' niet inzag.

Ik vind het jammer dat de interviewer niet doorvroeg naar de afwijzingen van minister Kooijmans. Wat dacht hij dat er zou kunnen gebeuren als hij als eerste en waarschijnlijk enige in de Europese Raad zou weigeren?

In ieder geval een historisch unicum: een minister die de moed heeft om in alle openheid afstand te nemen van dat macabere circus, waarin de mensenrechten van miljoenen in Europa consequent worden opgeofferd aan de doorzichtige façade van 'eenheid' waarachter de EU in al haar opportunisme schuttert en blundert. Het lijkt me duidelijk wat 'goedkoper' is.

Zeker, het is de vraag wat de concrete voordelen van zo'n eenzame maar eerbare stap zouden zijn, in het bijzonder voor de slachtoffers van de Bosnische oorlog. Die zullen moeilijk te meten zijn. Maar er is ook een symbolische waarde. Het Bosnische volk, dat al twee jaar op allerlei gruwelijke manieren door de buitenwereld verraden is, zou een ondubbelzinnig signaal van solidariteit krijgen – verre van goedkoop.

Het psychologisch effect van erkenning van de feiten moet niet onderschat worden op mensen die de meest weerzinwekkende vernederingen moeten doorstaan – door de tomeloze agressie van extreem-nationalistische Serviërs en Kroaten, maar ook en misschien nog meer door de schijnbeloften en hypocrisie van zich beschaafder wanende Europeanen.

DEN HAAG

drs C. P. van der Velde